

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ В АНАЛІЗІ ТА ПРОГНОЗУВАННІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Запропоновано методи, моделі що спрямовані на забезпечення ефективного функціонування підприємства і можуть бути практично застосовані менеджерами підприємства при прогнозуванні його подальшого економічного розвитку.

Ключові слова: метод, модель, аналіз, прогнозування.

Abstract

Methods, models are offered directed on maintenance of effective functioning of the enterprise and can be practically applied managers of the enterprise at forecasting of its further economic development.

Keywords: a method, model, the analysis, forecasting.

Сучасна глобалізована ринкова економіка формує нові вимоги до підприємств. Вони зумовлюються наявністю жорсткої конкуренції та необхідністю гнучко реагувати на неоднозначні зміни ситуації на ринках і в галузях діяльності підприємств. При цьому успіх підприємства залежатиме від здатності адаптуватися до змін середовища їх діяльності: передбачати і змінювати структуру бізнесу, розробляти і впроваджувати у виробництво нові види продукції, правильно визначати напрями інвестицій за різними видами діяльності тощо, щоб досягти успіху та забезпечити процвітання підприємства у перспективі.

Для розв'язання проблем, що виникають під час використання загальноприйнятих методів оцінки стратегії підприємства, запропонована модель оцінювання рівня стратегічного розвитку, яка дозволяє суттєво спростити стратегічне планування на вітчизняних підприємствах [1, 2]. У таблиці 1 [3] представлено множину показників, сформованих за критеріями повноти, мінімальності та дієвості, за якими необхідно оцінювати рівень стратегічного розвитку підприємства.

Таблиця 1

Показники, що використовуються для СУП

Види стратегій	Показники
Економічна стратегія	рентабельність витрат; рентабельність активів; рентабельність власного капіталу.
Фінансова стратегія підприємства	середньорічний темп зростання власних фінансових ресурсів, що формуються із внутрішніх джерел; частка власного капіталу; коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт покриття.

Відібрані показники формування математичної моделі відобразимо у таблиці 2.

Таблиця 2

Відібрані показники формування структурної моделі СУП

Скорочена назва показника	Повна назва показника
Економічна стратегія	
X ₁₁ X ₁₂ X ₁₃	рентабельність витрат; рентабельність активів; рентабельність власного капіталу.
Фінансова стратегія підприємства	
X ₂₁ X ₂₂ X ₂₃ X ₂₄	середньорічний темп зростання власних фінансових ресурсів, що формуються із внутрішніх джерел; частка власного капіталу; коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт покриття.

Існуючі методи СУП базуються на дослідженні внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, статистичних та управлінських даних, проте вони є недосконалими, оскільки не враховують багато чинників, що впливають на його стратегічний розвиток. Тому авторами розроблено математичну модель оцінювання рівня СУП, особливістю якої є те, що вона враховує множини первинних вхідних параметрів, множину критеріїв, що дозволяє чітко відобразити множину вхідних оцінювальних параметрів на множину вихідних рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова А.О. Математична модель та метод ідентифікації рівня стратегічного управління підприємством на базі апарату нечітких множин / А.О. Азарова, М.І.Кукуруза, К.В.Івчук, О.В.Новіцька // Інформаційні технології та економічна безпека. – 2014. – № 3. – С. 277–283.
2. Азарова А.О. Аналіз існуючих моделей та методик формування раціональної стратегії управління / А.О. Азарова, О.В. Форонова // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. Випуск 215: В 4 т. – Том IV. – Дніпропетровськ. ДНУ, 2006. – С. 1212-1222.
3. Азарова А.О. Побудова СППР зі стратегічного управління підприємством на базі апарату комплексної цільової програми / А.О. Азарова, О.В. Форонова // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2006. – № 5. – С. 140–145.

Ольга Василівна Новіцька – аспірант, інститут магістратури, аспірантури та докторантури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: olhanovitska@gmail.com;

Науковий керівник: **Олена Омелянівна Мороз** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підготовки менеджерів, Вінницький національний технічний університет

Olga Vasilevna Novitska - the post-graduate student, institute of a magistracy, postgraduate study and doctoral studies, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: olhanovitska@gmail.com;

The supervisor of studies: **Elena Emeljanovna Moroz** - the Doctor of Economics, the professor, managing chair of preparation of managers, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa